

Hoe onderzoek je het grijze gebied?

Reflectiekaart voor het omgaan met dilemma's rond vrijheidsbeperking in open jeugdhulp met verblijf

Als professioneel opvoeder in open jeugdhulp heb je een belangrijke taak in het bieden van aandachtsvolle zorg en een veilig leefklimaat voor kinderen en jongeren. Dat is soms lastig. Het is niet altijd duidelijk wat je wel en niet mag doen en waar de grens ligt tussen opvoeden, beschermen en vrijheidsbeperking. Dat noemen we het grijze gebied.

De handreiking Omgaan met dilemma's rond vrijheidsbeperking helpt om samen met jongeren, ouders, collega's en anderen het grijze gebied te onderzoeken en mogelijkheden te verkennen om met deze dilemma's om

te gaan. Hier staan zeven handvatten in die belangrijk zijn in situaties waarin je moet afwegen wat wel en niet passend is in de opvoeding en bescherming van kinderen en jongeren.

Deze reflectiekaart helpt je om de weg te zoeken in het grijze gebied en om met de handvatten aan de slag te gaan. Je kunt de vragen zelf beantwoorden of samen met anderen bespreken, bijvoorbeeld in een casuïstiekbespreking of multidisciplinair overleg. Het kost misschien tijd om met de handreiking te werken, maar het is de moeite waard: zo doe je recht aan het kind.

1. Praat over dilemma's met kinderen, jongeren, hun ouders, de gedragswetenschapper, collega's en anderen die betrokken zijn. Hoe kijken zij ernaar?

- Hoe is het contact met de jongere? Hoe lang woont de jongere bij jullie? Hoe goed kennen jullie elkaar? Zijn er begeleiders of andere mensen met wie de jongere zich verbonden voelt?
- Wat weet je over hoe de jongere de situatie ervaart? Hoe kijkt de jongere naar het dilemma en wat er speelt?
- Met wie heb je nog meer gesproken over het dilemma? Hoe kijken zij ernaar?

2. Neem samen de tijd en ruimte om te bekijken welke mogelijkheden er zijn. Kun je met elkaar een passende aanpak bedenken?

- Met wie heb je gezocht naar mogelijkheden en hoe hebben jullie dat gedaan?
- Wat hebben jullie geprobeerd, hoe lang hebben jullie dit gedaan en hoe hebben jullie geëvalueerd?
- Welke boodschap geef je met je aanpak aan een kind of jongere? Welke ervaring creëer je voor het kind of de jongere?

3. Blijf bij jezelf nagaan wat het dilemma met je doet. Doe je wat past bij je normen en waarden? En hoe voel je je daarbij?

- Wat doet de situatie met jou? Hoe voel je je?
- Waar schuurt het voor jou? Welke van jouw normen en waarden komen in de knel?
- Waar twijfel je over?

4. Maak gebruik van hulpmiddelen, methoden, richtlijnen, de beroepscode en goede voorbeelden.

- Welke methoden en hulpmiddelen zijn beschikbaar in je organisatie?
- Welke heb je gebruikt en hoe hielp dit?
- Wat heb je nog nodig?

5. Blijf open staan om met elkaar te leren en maak tijd om te reflecteren op hoe de situatie beter en anders kan.

- Met wie en hoe heb je gereflecteerd op de situatie of het dilemma?
- Wat heeft je geholpen om met de situatie om te gaan?
- Wat heb je voor jezelf nodig?

6. Registreer incidenten, evalueer ze met alle betrokkenen en leer ervan.

- Weet je hoe vaak de situatie voorkomt bij de jongere?
- Komen er vergelijkbare situaties voor?
- Welke patronen zie je?

7. Betrek anderen. Vraag de vertrouwenspersoon of ervaringsdeskundige.

- Welke externe personen kunnen een frisse blik geven?
- Hoe voelt het voor jou om deze hulp te vragen?

